

משנה - סוטה

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ח

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י משנה יא משנה יב משנה יג
משנה יד משנה טו

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

המקנא לאשתו, רבי אליעזר אומר, מקנא לה על פי שנים, ומשקה על פי
עד אחד או [ב] על פי עצמו. רבי יהושע אומר, מקנא לה על פי שנים
ומשקה על פי שנים:

ב

משנה

-

א

פרק

כיצד מקנא לה. אמר לה בפני שנים, אל תדברי עם איש פלוני, ודברה
עמו, עדין היא מתרת לביתה [ו] ומתרת לאכל בפתומה. נכנסה עמו לבית
הסתר ושהתה עמו כדי טמאה, אסורה לביתה ואסורה לאכל בפתומה
[ח]. ואם מת, חולצת ולא מתבמת:

ג

משנה

-

א

פרק

וְאֵלוֹ אֲסוּרוֹת מְלֹאכֵל בְּתַרוּמָה, הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ, וְשָׂבֵאוּ עֲדִים {ט} שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהָאוֹמֶרֶת אֲנִי שׁוֹתָהּ, וְשִׁבְעָלָהּ אֲנִינוּ רוֹצֵה לְהַשְׁקוֹתָהּ, וְשִׁבְעָלָהּ בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ. כִּיצַד עוֹשֶׂה לָּהּ, מוֹלִיכָה לְבֵית דִּין שֶׁבָּאוֹתוֹ מִקּוֹם, וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, שֶׁמָּא יָבֵא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּעָלָה נֶאֱמַר עָלֶיהָ:

פרק א - משנה ד

הָיוּ מַעְלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם, וּמֵאֲיִמִּין עָלֶיהָ כְּדֶרֶךְ {יב} שֶׁמֵּאֲיִמִּין עַל עֲדֵי נְפֹשׁוֹת. וְאוֹמְרִים לָּהּ, בְּתִי, הֲרֵבָה יֵין עוֹשֶׂה, הֲרֵבָה שְׁחוֹק עוֹשֶׂה, הֲרֵבָה יִלְדוֹת עוֹשֶׂה, הֲרֵבָה שְׁכָנִים הֲרָעִים עוֹשִׂים. עָשִׂי לְשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתַּב בְּקִדְשָׁהּ, שֶׁלֹּא יִמָּחֶה עַל הַמַּיִם. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים שֶׁאֵינָה כְּדַאי לְשׁוֹמְעוֹ, הִיא וְכָל מְשֻׁפַּחַת {יד} בֵּית אָבִיהָ:

פרק א - משנה ה

אִם אָמְרָה טְמֵאָה אֲנִי, שׁוֹבֶרֶת כְּתֻבָּתָהּ וַיּוֹצֵאת {טו}. וְאִם אָמְרָה טְהוֹרָה אֲנִי, מַעְלִין אוֹתָהּ לְשַׁעַר הַמִּזְרָח {טז} שֶׁעַל פְּתַח שַׁעַר נִקְנֹר, שֶׁשָּׁם {יח} מְשַׁקִּין אֶת הַסּוֹטוֹת, וּמְטַהְרִין אֶת הַיּוֹלְדוֹת, וּמְטַהְרִין אֶת הַמְצַרְעִים. וְכֵהֵן אוֹחֵז בְּבִגְדֶיהָ, אִם נִקְרְעוּ נִקְרְעוּ, אִם נִפְרְמוּ נִפְרְמוּ, עַד שֶׁהוּא מְגַלָּה אֶת לְבָהּ, וְסוֹתֵר אֶת שַׁעְרָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הָיָה לְבָהּ נֶאֱמָה, לֹא הָיָה {כ} מְגַלָּהּ. וְאִם הָיָה שַׁעְרָהּ נֶאֱמָה, לֹא הָיָה סוֹתֵרוֹ:

פרק א - משנה ו

הִיָּתָה מִתְכַּסֶּה בְּלִבָּנִים, מְכַסֶּה בְּשָׁחוּרִים. הָיוּ עָלֶיהָ כְּלֵי זָהָב וְקַטְלִיאוֹת, נְזָמִים {כב} וְטַבָּעוֹת, מַעֲבִירִים מִמֶּנָּה כְּדֵי לְנוֹלָהּ. וְאַחַר כֵּן מִבִּיא חֶבֶל מִצָּרִי וְקוֹשְׁרוֹ לְמַעְלָה מִדְּדֶיהָ. וְכָל הַרוֹצֵה לְרְאוֹתָהּ בָּא לְרְאוֹתָהּ, חוּץ מִעַבְדֶּיהָ וְשִׁפְחוֹתֶיהָ, מִפְּנֵי שֶׁלְבָהּ גַּם {כד} בָּהֵן. וְכָל הַנָּשִׁים מִתְרוֹת לְרְאוֹתָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר

(יחזקאל כג) וַנּוֹסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָהּ כְּזַמְתְּכֶנָּה:

פרק א - משנה ז

בַּמִּדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. הִיא קִשְׁטָה אֶת עֲצָמָהּ לַעֲבָרָה, הַמְקוֹם נוֹלָה. הִיא גִלְתָּהּ אֶת עֲצָמָהּ לַעֲבָרָה, הַמְקוֹם גָּלָה עָלֶיהָ. בִּירָדָּה הַתְּחִילָה בְּעֲבָרָה תְּחִלָּה וְאַחֵר כָּדָּה הַבְּטוֹן, לְפִיכָּדָּה תִּלְקָהּ הַיָּרֵדָּה תְּחִלָּה **[כז]** וְאַחֵר כָּדָּה הַבְּטוֹן. וְשָׂאָר כָּל הַגּוֹף לֹא פָּלַט:

פרק א - משנה ח

שֶׁמִּשׁוֹן הַלָּדָּה אַחֵר עֵינָיו **[כח]**, לְפִיכָּדָּה נִקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים יז) וַיֹּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבִשְׁלוֹם נִתְגָּאָה בְּשַׁעְרוֹ **[כט]**, לְפִיכָּדָּה נִתְלָה **[ל]** בְּשַׁעְרוֹ. וְלִפִּי שֶׁבָּא עַל עֶשֶׂר פִּילְגָשִׁי אָבִיו, לְפִיכָּדָּה נִתְּנוּ בוֹ עֶשֶׂר לוֹנְבִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹאֵל ב יח) וַיִּסְבוּ עֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים נִשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאֵב. וְלִפִּי שֶׁגָּנַב שְׁלֶשֶׁה לְבָבוֹת, לֵב אָבִיו, וְלֵב בֵּית דִּין, וְלֵב יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם טו) וַיִּגְנַב אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשִׁי יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָּדָּה נִתְקַעוּ בוֹ שְׁלֶשֶׁה שְׁבָטִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שֵׁם יח) וַיִּקַּח שְׁלֶשֶׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקַעֵם בָּלֵב אֲבִשְׁלוֹם:

פרק א - משנה ט

וְכֵן לְעֵנֶן הַטּוֹבָה. מְרִים הַמְתִּינָה לְמִשְׁהָ שְׁעָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ב) וַתִּתְצַב אַחַתוֹ מֵרַחֵק, לְפִיכָּדָּה נִתְעַכְּבוּ לָהּ יִשְׂרָאֵל שְׁבַע יָמִים בְּמִדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָּר יב) וְהָעָם לֹא נָסַע עַד הָאָסֶף מְרִים. יוֹסֵף זָכָה לְקַבֵּר אֶת אָבִיו, וְאִין בְּאַחֲיוֹ **[לז]** גְּדוֹל מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרָאשִׁית ג) וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֵּר אֶת אָבִיו, וַיַּעַל עִמּוֹ גַם רְכָב גַּם פָּרָשִׁים. מִי לָנוּ גְדוֹל מִיוֹסֵף **[לח]**, שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק בוֹ אֶלָּא מִשָּׁה. מִשָּׁה זָכָה בְּעֲצָמוֹת יוֹסֵף, וְאִין בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. מִי גְדוֹל מִמִּשָּׁה, שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק בוֹ אֶלָּא הַמְקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לד) וַיִּקַּבֵּר אֹתוֹ בְּגִיא. לֹא עַל מִשָּׁה בְּלִבְדָּה אָמְרוּ, אֶלָּא

על כל הצדיקים {לב}, שנאמר (ישעיה נח) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאסף:

פרק ב

פרק ב - משנה א

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה. כל המנחות ותחלתן וסופן בכלי שרת, וזו ותחלתה בכפיפה מצרית וסופה בכלי שרת. כל המנחות טעונות שמן ולבנה, וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבנה. כל המנחות באות מן החטין, וזו באה מן השעורים. מנחת העמר אף על פי שבאה מן השעורים היא היתה באה גרש, וזו באה קמח. רבן גמליאל אומר, כשם שמעשיה מעשה בהמה, כך קרבנה מאכל בהמה:

פרק ב - משנה ב

היה מביא פילי של חרס חדשה {א}, ונותן לתוכה חצי לג {ב} מים מן הכיור. רבי יהודה אומר, רביעית. כשם שממעט בכתב, כך ממעט במים. נכנס להיכל ופנה לימינו {ג}, ומקום היה שם אמה על אמה, וטבלא של שיש, וטבעת היתה קבועה בה. וכשהוא מגביהה, נוטל עפר מתחתיה ונותן כדי שיראה על המים, שנאמר (במדבר ה) ומן העפר אשר היה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:

פרק ב - משנה ג

בא לו [ד] לכתב את המגלה, מאיזה מקום הוא כותב, (במדבר ה) מאם לא שׁכב איש וגו', ואת פי שטית תחת אישׁו וגו'. ואינו כותב והשביע הפהון את האשה וגו'. וכותב יתן ה' אותך לאלה ולשבעה וגו', ובאו המים המאֲררים האלה במעיך לצבות בטן ולנפל ירך. ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן. רבי יוסי אומר, לא היה מפסיק. רבי יהודה אומר, כל עצמו אינו כותב, אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבעה וגו' ובאו המים המאֲררים האלה במעיך וגו'. ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

פרק ב - משנה ד

אינו כותב לא על הלוח ולא על הנר ולא על הדפתרא, אלא על המגלה, שְׁנַאֲמַר (ש) בְּסֶפֶר. ואינו כותב לא בקומוס ולא בקנקנתוס ולא בכל דבר שְׁרוּשִׁים, אלא בדיו [ט], שְׁנַאֲמַר (ש) ומחה, כְּתַב שְׁיָכוּל לְהַפְחֵק:

פרק ב - משנה ה

על מה היא אומרת אמן אמן. אמן על האלה, אמן על השבועה. אמן מאיש זה, אמן מאיש אחר. אמן שלא שטיתי ארוסה [י] ונשואה ושומרת יבם וכנוסה, אמן שלא נטמאתי. ואם נטמאתי, יבאו בי. רבי מאיר אומר, אמן שלא נטמאתי, אמן שלא נטמאתי, אמן שלא נטמאתי:

פרק ב - משנה ו

הכל שוין שאינו מתנה עמה לא על קדם שתתארס ולא על מאחר שתתגרש. נסתרה לאחר ונטמאת ואחר כך החזירה, לא היה מתנה עמה. זה הכלל [יג], כל שתבעל ולא היתה אסורה לו, לא היה מתנה עמה:

פרק ג - משנה א

היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת, ונותנה על זדה. וכהן מניח ידו מתחתיה ומניפה:

פרק ג - משנה ב

הניף והגיש, קמץ והקטיר, והשאיר נאכל לפהנים. היה משקה ואחר כך מקריב [ב] את מנחתה. רבי שמעון אומר, מקריב את מנחתה ואחר כך היה משקה, שנאמר (במדבר ה) ואחר ישקה את האשה את המים. אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה, כשרה:

פרק ג - משנה ג

עד שלא נמחקה המגלה אמרה איני שותה [ד], מגלתה נגנזת [ה], ומנחתה מתפזרת על הדשן. ואין מגלתה כשרה להשקות בה סוטה אחרת. נמחקה המגלה ואמרה טמאה אני, המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על הדשן. נמחקה המגלה ואמרה איני שותה, מערצרים [ז] אותה ומשקין אותה בעל כרחיה:

פרק ג - משנה ד

אינה מספקת לשמות עד שפנייה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידין, והם אומרים הוציאוה הוציאוה, שלא תטמא העזרה. אם יש לה זכות, היתה תולה לה. יש זכות תולה שנה [יד] אחת, יש זכות תולה שתי שנים [טו], יש זכות תולה שלש שנים. מכאן אומר בן עזאי, חייב אדם ללמד את בתו תורה, שאם תשתה, תדע [טז] שהזכות תולה לה. רבי אליעזר אומר, כל המלמד את בתו תורה, כאלו מלמדה תפלות. רבי יהושע אומר, רוצה אשה בקב ותפלות מתשעה קבין ופרישות. הוא היה אומר, חסיד שוטה, ורשע ערום, ואשה פרושה, ומכות פרושין, הרי אלו מכלי עולם [כ]:

פרק ג - משנה ה

רבי שמעון אומר, אין זכות תולה במים המרים. ואם אתה אומר, הזכות תולה במים המאריים, מדהה אתה את המים בפני כל הנשים השוות, ומוציא אתה שם רע על הטהורות ששתי, שאומרים טמאות הן אלא שתלתה להן זכות. רבי אומר, הזכות תולה במים המאריים, ואינה יולדת ואינה משבחת, אלא מתנונה [כא] והולכת, לסוף היא מתה באותה מיתה:

פרק ג - משנה ו

נטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותפדה, ואם משקדשה בכלי, הרי היא ככל המנחות ותשרף. ואלו שמנחותיהן נשרפות, האומרת טמאה אני לה, ושפאו לה עדים [כב] שהיא טמאה, והאומרת אני שוטה, ושבעלה אינו רוצה להשקותה, ושבעלה בא עליה בדרך. וכל הנשואות לכהנים, מנחותיהן נשרפות:

פרק ג - משנה ז

בַּת יִשְׂרָאֵל שְׁנֵשְׂאֵת לְכַהֵן, מִנְחָתָהּ נִשְׂרָפֶת. וְכֹהֵנֹת שְׁנֵשְׂאֵת לְיִשְׂרָאֵל, מִנְחָתָהּ נֶאֱכָלֶת. מֵה בֵּין כֹּהֵן לְכֹהֵנֶת, מִנְחַת כֹּהֵנֹת נֶאֱכָלֶת, מִנְחַת כֹּהֵן אֵינָה נֶאֱכָלֶת. כֹּהֵנֹת מִתְחַלְּלֹת, וְכֹהֵן אֵין מִתְחַלֵּל. כֹּהֵנֹת מִטְמְאָה לְמֵתִים, וְאֵין כֹּהֵן מִטְמֵא לְמֵתִים. כֹּהֵן אוֹכֵל בְּקֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וְאֵין כֹּהֵנֹת אוֹכְלוֹת בְּקֹדֶשׁ קֹדְשִׁים:

פרק ג - משנה ח

מֵה בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה {כח}. הָאִישׁ פּוֹרֵעַ וּפּוֹרֵס, וְאֵין הָאִשָּׁה פּוֹרַעַת וּפּוֹרְסָת. הָאִישׁ מְדִיר אֶת בְּנוֹ בְּנֵזִיר, וְאֵין הָאִשָּׁה מְדִירָת אֶת בְּנָהּ בְּנֵזִיר. הָאִישׁ מְגַלֵּחַ עַל נְזִירוֹת אָבִיו, וְאֵין הָאִשָּׁה מְגַלַּחַת עַל נְזִירוֹת אָבִיהָ. הָאִישׁ מוֹכֵר אֶת בֵּיתוֹ {כט}, וְאֵין הָאִשָּׁה מוֹכֶרֶת אֶת בֵּיתָהּ {לא}. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה מְקַדֶּשֶׁת {לג} אֶת בֵּיתָהּ. הָאִישׁ נִסְקָל עָרֹם, וְאֵין הָאִשָּׁה נִסְקָלֶת עָרְמָה. הָאִישׁ נִתְּלָהּ, וְאֵין הָאִשָּׁה נִתְּלִית. הָאִישׁ נִמְכָּר בְּגִבְתּוֹ, וְאֵין הָאִשָּׁה נִמְכָּרֶת בְּגִבְתָּהּ:

פרק ד

פרק ד - משנה א

אֲרוּסָה וְשׁוֹמְרֵת יָבָם, לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה, שְׁנֵאָמַר (במדבר ה), אֲשֶׁר תִּשְׁטָה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ, פָּרַט לְאֲרוּסָה וְשׁוֹמְרֵת יָבָם. אֶלְמָנָה לְכַהֵן גְּדוּל, גְּרוּשָׁה וְחַלּוּצָה לְכַהֵן הִדְיוּט, מִמְזֵרָת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, וּבַת יִשְׂרָאֵל לְמִמְזֵר וּלְנִתִּין {ב}, לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה:

פרק ד - משנה ב

וְאֵלוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֵבָה. הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אָנִי, וְשָׁבְאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהָאוֹמֶרֶת אֵינִי שׁוֹתָה. אָמַר בַּעֲלָהּ אֵינִי מְשַׁקָּה, וְשָׁבְעָלָה בָּא עָלֶיהָ בַדֶּרֶךְ, נוֹטְלַת כְּתֵבָתָהּ וְלֹא שׁוֹתָה. מִתְּנוּ בַעֲלֶיהֶן עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, נוֹטְלוֹת כְּתֵבָה וְלֹא שׁוֹתוֹת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת {ה} כְּתֵבָה:

פרק ד - משנה ג

מֵעֲבֶרֶת חֲבֵרוֹ וּמִיִּנְקַת חֲבֵרוֹ, לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֵבָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים, יָכוֹל הוּא {ו} לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן. אֵילּוֹנִית וְזִקְנָה וְשֹׁאֵינָה רְאוּיָה לִילָד, לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֵבָה. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, יָכוֹל הוּא לְשֹׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וּלְפָרוֹת וּלְרַבּוֹת הִימָנָה. וְשֹׁאֵר כָּל הַנָּשִׁים, אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֵבָה:

פרק ד - משנה ד

אִשְׁתּוֹ כְּהֵן שׁוֹתָה וּמִתְּרַת לְבַעֲלָהּ. אִשְׁתּוֹ סָרִיס {ח} שׁוֹתָה. עַל יְדֵי כָּל עֲרִיוֹת מְקַנְיִן, חוּץ מִן הַקָּטָן, וּמִמֵּי שְׂאִינּוֹ אִישׁ:

פרק ד - משנה ה

וְאֵלוּ שְׁבִית דִּין מְקַנְיִן לָהּ, מִי שֶׁנִּתְחַרַּשׁ בַּעֲלָהּ אוֹ נִשְׁתַּטָּה, אוֹ שֶׁהָיָה חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאִסּוּרִין. לֹא לְהִשְׁקוֹתָהּ אָמְרוּ, אֶלָּא לְפַסְלָהּ מִכְּתֵבָתָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֶף לְהִשְׁקוֹתָהּ, לְכַשְׁיִצָּא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאִסּוּרִין יִשְׁקָנָה:

פרק ה

ה

פרק ה

משנה א

א

כָּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ, כִּדּוּ הַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ה) וּבָאוּ, וּבָאוּ. כָּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לְבַעַל, כִּדּוּ אֲסוּרָה לְבוֹעֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) נִטְמָאָה, וְנִטְמָאָה, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כִּדּוּ הָיָה דוֹרֵשׁ זְכוּרִיה בֶּן הַקֶּצֶב. רַבִּי אוֹמֵר, שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוּרִים בַּפְּרָשָׁה אִם נִטְמָאָה נִטְמָאָה, אֶחָד לְבַעַל וְאֶחָד לְבוֹעֵל:

פרק ה

משנה ב

ב

בּוֹ בֵּיוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, (ויקרא יא) וְכָל כָּלִי חָרֵשׁ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֵל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא, אֵינּוּ אוֹמֵר טָמֵא אֶלָּא יִטְמָא, לְטָמֵא אַחֲרִים, לְמַד עַל כֶּפֶר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא אֶת הַשְּׁלִישִׁי [ג]. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִי יִגְלַח עֶפְרַיִם מְעִינִיד, רַבּוֹן יוֹחֲנָן בֶּן זִכְאִי, שֶׁהֵיטֵב אוֹמֵר, עֲתִיד דּוֹר אַחֵר לְטַהֵר כֶּפֶר שְׁלִישִׁי, שְׁאִין לוֹ [ד] מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא. וְהִלָּא עֲקִיבָא [ה] תִּלְמִידָד מְבִיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא, שֶׁנֶּאֱמַר, כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא:

פרק ה

משנה ג

ג

בּוֹ בֵּיוֹם דָּרֵשׁ רַבִּי עֲקִיבָא (במדבר לה) וּמִדִּתְּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פְּאֵת קִדְמָה אֶלְפִים בְּאֵמָה וְגוֹ', וּמִקְרָא אַחֵר אוֹמֵר (שם) מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלְף אֵמָה סָבִיב. אֵי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלְף אֵמָה, שֶׁכֶּבֶר נֶאֱמַר אֶלְפִים אֵמָה, וְאֵי אֶפְשָׁר

לומר אלפים אמה, שכבר נאמר אלף אמה. הא כיצד, אלף אמה מגרש, ואלפים אמה תחום שבת. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר, אלף אמה מגרש, ואלפים אמה שדות וכרמים:

פרק ה - משנה ד

בו ביום דרש רבי עקיבא (שמות טו), אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר, שאין תלמוד לומר לאמר, ומה תלמוד לומר לאמר, מלמד שהיו ישראל עונים אחריו של משה על כל דבר ודבר, בקורין את ההלל, לכך נאמר לאמר. רבי נחמיה אומר, בקורין את שמע [ט] ולא בקורין [י] את ההלל:

פרק ה - משנה ה

בו ביום דרש רבי יהושע בן הורקנוס, לא עבד איוב את הקדוש ברוך הוא אלא מאהבה, שנאמר (איוב יג) הן יקטלני לו איחל. ועדין הדבר שקול, לו אני מצפה או איני מצפה, תלמוד לומר (שם כז) עד אגוע לא אסיר תמתי ממני, מלמד שמאהבה עשה. אומר רבי יהושע, מי יגלה עפר מעיניך, רבן יוחנן בן זכאי, שהיית דורש כל ימך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה, שנאמר (שם א) איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע, והלא יהושע תלמיד תלמידך למד שמאהבה עשה:

פרק ו

פרק ו - משנה א

מי שקנא לאשתו ונסתרה, אפלו שמע מעוף **א** הפורח, יוציא ויתן כתובה, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר, עד שישאו **ב** ויתנו בה מזרות בלבנה:

פרק ו - משנה ב

אמר עד אחד, אני ראיתיה שנטמאת, לא היתה שותה. ולא עוד אלא אפלו עבד, אפלו שפחה, הרי אלו נאמנין אף לפסלה מכתבתה. חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה, הרי אלו נאמנות, ולא לפסלה מכתבתה, אלא שלא תשקה:

פרק ו - משנה ג

שקה בדין, ומה אם עדות ראשונה שאין אוסרתה אסור עולם, אינה מתקימת בפחות משנים, עדות אחרונה שאוסרתה אסור עולם, אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים, תלמוד לומר ועד אין בה, כל עדות שיש בה. קל וחמר לעדות הראשונה מעתה, ומה אם עדות אחרונה **ו** שאוסרתה אסור עולם, הרי היא מתקימת בעד אחד, עדות הראשונה שאין אוסרתה אסור עולם, אינו דין שתתקיים בעד אחד, תלמוד לומר (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר, ולהלן הוא אומר (שם יט), על פי שני עדים יקום דבר, מה להלן על פי שנים עדים, אף כאן על פי שנים עדים:

פרק ו - משנה ד

עד אומר נטמאת ועד אומר לא נטמאת, אשה אומרת נטמאת ואשה אומרת לא נטמאת, היתה שותה. אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת, היתה שותה. שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת, לא

פרק

ז

פרק

ז

משנה

א

אֱלוֹ נֶאֱמָרִין בְּכָל לְשׁוֹן, פְּרִשְׁת סוּטָה, וְיִדּוּי מַעֲשֵׂר, קְרִיאַת שְׁמַע, וּתְפִלָּה
 [ה], וּבִרְכַת הַמְזוֹן, וּשְׁבוּעַת הַעֲדוּת, וּשְׁבוּעַת הַפְּקֻדוֹן:

פרק

ז

משנה

ב

וְאֱלוֹ נֶאֱמָרִין בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. מִקְרָא בְּכוּרִים, וְחֲלִיצָה, בְּרִכּוֹת וּקְלָלוֹת,
 בְּרִכַּת כְּהֻנִּים, וּבִרְכַת כַּהֵן גְּדוֹל, וּפְרִשְׁת הַמִּלֻּךְ, וּפְרִשְׁת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה,
 וּמְשׁוּחַ מִלְחָמָה בְּשַׁעַת שְׂמִדְבָר אֶל הָעָם:

פרק

ז

משנה

ג

מִקְרָא בְּכוּרִים כִּיצַד, (דברים כו) וְעֲנִיָּת וְאִמְרַת לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, וּלְהֵלֵךְ הוּא
 אֹמֵר (שם כז) וְעֲנִי הַלְוִיִּם וְאִמְרוּ, מָה עֲנִיָּה הָאֲמוּנָה לְהֵלֵךְ בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, אָף
 כָּאֵן בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ:

פרק ז - משנה ד

חליצה כיצד, (שם כה) וענתה ואמרה, ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו, מה עניה האמורה להלן בלשון הקדש, אף כאן בלשון הקדש. רבי יהודה אומר, וענתה ואמרה ככה, עד שתאמר בלשון הזה [יב]:

פרק ז - משנה ה

ברכות וקללות כיצד. כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו אל הר גרזים ואל הר עיבל שבשומרון שבצד שכם שבאצל אלוני מרה, שנאמר (שם יא) הלא המה בעבר הירדן וגו', ולהלן הוא אומר (בראשית יב) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה, מה אלון מורה האמור להלן שכם, אף אלון מורה האמור כאן שכם. ששה שבטים עלו לראש הר גרזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל, והכהנים והלויים והארון עומדים למטה באמצע, הכהנים מקיפין את הארון, והלויים את הכהנים, וכל ישראל מכאן ומכאן, שנאמר (יהושע ח) וכל ישראל וזקניו ושטריו ושפטיו עומדים מזה ומזה לארון וגו' [יג]. הפכו פניהם כלפי הר גרזים ופתחו בברכה [יד], ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה, ואלו ואלו [טו] עונין אמן. הפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה [טז], (דברים כז) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה, ואלו ואלו עונין אמן, עד שגומרין ברכות וקללות. ואחר כך הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדוהו בסיד, וכתבו עליו את כל דברי התורה בשבעים לשון [יז], שנאמר (שם) באר היטב [יט], ונטלו [כ] את האבנים ובאו ולנו במקומן:

פרק ז - משנה ו

ברכת כהנים [כב] כיצד, במדינה אומרים אותה שלש ברכות, ובמקדש ברכה אחת. במקדש אומר את השם ככתבו, ובמדינה בכנויו. במדינה כהנים נושאים את ידיהן כנגד כתפיהן, ובמקדש על גבי ראשיהן, חוץ מכהן גדול שאינו מגביה את ידיו למעלה מן הציץ. רבי יהודה אומר, אף כהן גדול מגביה ידיו למעלה מן הציץ, שנאמר (ויקרא ט) וישא [כו] אהרן את ידיו אל העם ויברכם:

בְּרִכּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל {כז} כִּי־צַד. חֲזַן הַכֹּהֲנֵת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנָה לְרֹאשׁ הַכֹּהֲנֵת, וְרֹאשׁ הַכֹּהֲנֵת נוֹתְנָה לְסֹגֵן, וְהַסֹּגֵן נוֹתְנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִקְבֵּל וְקוֹרֵא עוֹמֵד, וְקוֹרֵא אַחֲרֵי מוֹת (שם טז), וְאֵף בְּעֵשׂוֹר (שם כג). וְגוֹלֵל אֶת הַתּוֹרָה וּמְנִיחָהּ בְּחִיקוֹ וְאוֹמֵר, יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקָּרִיתִי לְפָנֶיכֶם כְּתוּב כָּאן. וּבְעֵשׂוֹר שֶׁבְּחַמֵּשׁ הַפְּקוּדִים (במדבר כט) קוֹרֵא עַל פֶּה, וּמְבַרֵּךְ עָלֶיהָ שְׁמֹנֶה בְּרִכּוֹת, עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוּדָה, וְעַל הַהוֹדָיָה, וְעַל מְחִילַת הָעוֹן, וְעַל הַמְקַדָּשׁ, וְעַל יִשְׂרָאֵל {כח}, וְעַל הַכֹּהֲנִים, וְעַל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה:

פְּרִשְׁת הַמֶּלֶךְ {כט} כִּי־צַד. מוֹצְאֵי יוֹם טוֹב הָרֹאשׁוֹן שֶׁל חֹג, בְּשִׁמְיֵי {ל} בְּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית, עוֹשִׂין לוֹ בֵּימָה {לב} שֶׁל עֵץ בְּעֶזְרָה, וְהוּא יוֹשֵׁב עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לא) מִקֶּץ שִׁבְעַת שָׁנִים בְּמַעַד וְגוֹ'. חֲזַן הַכֹּהֲנֵת נוֹטֵל סֵפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנָה לְרֹאשׁ הַכֹּהֲנֵת, וְרֹאשׁ הַכֹּהֲנֵת נוֹתְנָה לְסֹגֵן, וְהַסֹּגֵן נוֹתְנָה לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל נוֹתְנָה לְמֶלֶךְ, וְהַמֶּלֶךְ עוֹמֵד וּמִקְבֵּל וְקוֹרֵא {לג} יוֹשֵׁב {לד}. אֲגָרִיפֶס הַמֶּלֶךְ עֹמֵד וְקִבֵּל וְקָרָא עוֹמֵד, וְשִׁבְחוּהוּ חֲכָמִים. וּכְשֶׁהֲגִיעַ (שם יז) לֹא תוּכַל לְתַת עָלֶיךָ אִישׁ נֶכְרִי, זָלְגוּ עֵינָיו דְּמָעוֹת. אָמְרוּ לוֹ, אַל תִּתְיָרָא אֲגָרִיפֶס, אַחֲיֵנו אֲתָה {לה}, אַחֲיֵנו אֲתָה, אַחֲיֵנו אֲתָה. וְקוֹרֵא מִתְחַלֵּת אֵלָה הַדְּבָרִים (דברים א) עַד שְׁמַע, וְשָׁמַע (שם ו), וְהִזִּיה אִם שָׁמַע (שם יא), עֲשֵׂר תִעֲשֹׂר (שם יד), כִּי תִכְלֶה לַעֲשׂוֹר (שם כו), וּפְרִשְׁת הַמֶּלֶךְ (שם יז), וּבְרִכּוֹת וּקְלָלוֹת (שם כח), עַד שֶׁגוֹמֵר כָּל הַפְּרִשָּׁה. בְּרִכּוֹת שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל מְבַרֵּךְ אוֹתוֹ, הַמֶּלֶךְ מְבַרֵּךְ אוֹתוֹ, אֵלָּא שְׁנוֹתָן שֶׁל רְגָלִים תַּחַת מְחִילַת הָעוֹן:

מְשֻׁחַ מִלְחָמָה, בְּשַׁעַת שְׂמִדְבָר [א] אֶל הָעַם, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הָיָה מְדַבֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כ) וְהָיָה כְּקִרְבְּכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכַּהֵן, זֶה כַּהֵן מְשֻׁחַ מִלְחָמָה [ב], וְדַבֵּר אֶל הָעַם, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. וְאָמַר אֲלֵיהֶם (שם) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קִרְבִּים הַיּוֹם לַמִּלְחָמָה עַל אֵיבֵיכֶם, וְלֹא עַל אַחֵיכֶם, לֹא יְהוּדָה עַל [ד] שְׂמַעוֹן, וְלֹא שְׂמַעוֹן עַל בְּנֵימִין, שְׂאֵם תִּפְלוּ בְיָדָם יִרְחֲמוּ עֲלֵיכֶם, כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר (דה"ב כח) וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִקְבוּ בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ בַשְּׁבִיחַ וְכָל מַעֲרַמְיָהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן הַשָּׁלַל וַיִּלְבָּשׂוּ וַיִּנְעֲלוּ וַיִּאָּכְלוּ וַיִּשְׁקוּ וַיִּסְכּוּ וַיִּנְהָלוּ בְחַמְרִים לְכָל כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יִרְחוּ עִיר הַתְּמָרִים אֶצֶל אַחֵיהֶם וַיִּשְׁוּבוּ שְׂמֵרוֹן. עַל אֵיבֵיכֶם אַתֶּם הוֹלְכִים, שְׂאֵם תִּפְלוּ בְיָדָם אִין מִרְחֲמִין עֲלֵיכֶם. אֶל יֵרֶד לְבַבְכֶם אֶל תִּירְאוּ וְאֶל תַּחֲפְזוּ וְגו' (דברים כ). אֶל יֵרֶד לְבַבְכֶם, מִפְּנֵי צָהֳלַת סוּסִים וְצַחְצוּחַ [ה] חֲרָבוֹת. אֶל תִּירְאוּ, מִפְּנֵי הַגִּפְתַּת תְּרִיסִין וְשַׁפְעַת [ו] הַקִּלְגָּסִין. אֶל תַּחֲפְזוּ, מִקּוֹל קֶרְנוֹת. אֶל תַּעֲרָצוּ, מִפְּנֵי קוֹל צְנוּחוֹת. כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם, הֵן בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל בֶּשֶׁר וְדָם, וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. פְּלִשְׁתִּים בָּאוּ בְנִצְחוֹנוֹ שֶׁל גְּלִית, מָה הָיָה סוּפוֹ, לְסוּף נֶפֶל בַּחֲרָב וְנִפְּלוּ עִמוֹ. בְּנֵי עַמּוֹן בָּאוּ בְנִצְחוֹנוֹ שֶׁל שׁוּבָד, מָה הָיָה סוּפוֹ, לְסוּף נֶפֶל בַּחֲרָב וְנִפְּלוּ עִמוֹ. וְאַתֶּם אֵי אַתֶּם כֵּן. כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם וְגו', זֶה מַחֲנֶה הָאָרוֹן:

וְדַבְּרוּ הַשְּׁטָרִים אֶל הָעַם לֵאמֹר מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת חֲדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ יֵלֵךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ וְגו' (שם). אֶחָד [ז] הַבּוֹנֶה בַּיִת הַתְּבוּן, בַּיִת הַבְּקָר, בַּיִת הָעֵצִים, בַּיִת הָאוֹצְרוֹת [ח]. אֶחָד הַבּוֹנֶה, וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ, וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ, וְאֶחָד שֶׁנִּתֵּן לוֹ מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ וְגו' (שם). אֶחָד הַנוֹטֵעַ הַכָּרֶם וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ חֲמֹשֶׁה אֵילָנִי [ט] מֵאֶכֶל, וְאֶפְלוּ מִחֲמֹשֶׁת מִיָּנִין. אֶחָד הַנוֹטֵעַ, וְאֶחָד הַמְּבַרֵּיךְ, וְאֶחָד הַמְּרַכֵּיב, וְאֶחָד הַלּוֹקֵחַ, וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ, וְאֶחָד שֶׁנִּתֵּן לוֹ מִתְּנָה. וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגו' (שם). אֶחָד הַמְּאָרֵס אֶת הַבְּתוּלָה [י], וְאֶחָד הַמְּאָרֵס אֶת הָאֵלְמָנָה, אֶפְלוּ שׁוֹמֵרַת יָבֵם, וְאֶפְלוּ שְׂמַע שְׂמַת אַחִיו בְּמִלְחָמָה, חוֹזֵר וְבָא לוֹ. כָּל אֵלוֹ שׁוֹמְעִין [יא] דְּבָרֵי כַּהֵן מַעֲרֵכֵי מִלְחָמָה וְחוֹזְרִין, וּמְסַפְּקִין מִים וּמִזּוֹן וּמִתְקַנְיִן אֶת הַדְּרָכִים:

פרק ח - משנה ג

וְאֵלוּ שְׂאִינָן חוּזְרִין. הַבּוֹנֶה בַּיִת שֶׁעַר [יב], אַכְסָדְרָה, מְרַפֶּסֶת. הַנוֹטֵעַ אַרְבָּעָה אֵילָנֵי מֵאֶכָל, וְחַמְשָׁה אֵילָנֵי סָרֵק. הַמְחַזֵּיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. אֶלְמָנָה לְכַהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחַלוּצָה [יד] לְכַהֵן הַדְּיוּט, מִמְזַרְת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמִמְזַר וּלְנִתִּין, לֹא הָיָה חוּזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הַבּוֹנֶה בַּיִת עַל מְכוּנוֹ, לֹא הָיָה חוּזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אִם הַבּוֹנֶה בַּיִת לְבָנִים בְּשָׂרוֹן, לֹא הָיָה חוּזֵר:

פרק ח - משנה ד

וְאֵלוּ שְׂאִין [טו] זָזִין מִמְקוֹמָן. בָּנָה בַּיִת וְחִנְכוֹ, נָטַע כֶּרֶם וְחִלְלוֹ, הַנוֹשֵׂא אֶת אַרוּסָתוֹ, הַכּוֹנֵס אֶת יְבָמָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כד), נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת. לְבֵיתוֹ, זֶה בֵּיתוֹ. יְהִיָּה, זֶה כְּרָמוֹ. וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ, זֶה אִשְׁתּוֹ. אֲשֶׁר לְקַח, לְהַבִּיא אֶת יְבָמָתוֹ. אֵינָן מִסְפִּיקִין מִיָּס וּמִזֶּזֶן וְאֵינָן מִתְקַנִּין אֶת הַדְּרָכִים:

פרק ח - משנה ה

(שם כ) וַיִּסְפוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וְאָמְרוּ מִי הָאִישׁ הַיָּרָא וְרַדְּ הַלֵּבב יִלְדָּה וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, הַיָּרָא וְרַדְּ הַלֵּבב, כְּמִשְׁמַעוֹ, שְׂאִינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה וְלִרְאוֹת חֶרֶב שְׁלוּפָה. רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אוֹמֵר, הַיָּרָא וְרַדְּ הַלֵּבב זֶה הוּא הַמְתַּיָּרָא [יז] מִן הָעֵבְרוֹת שֶׁבִּידוֹ, לְפִיכָד תִּלְתֶּה לוֹ הַתּוֹרָה אֶת כָּל אֵלוֹ, שְׂיַחֲזֹר בְּגִלְלוֹ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אֶלְמָנָה לְכַהֵן גָּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחַלוּצָה [יח] לְכַהֵן הַדְּיוּט, מִמְזַרְת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, בֵּית יִשְׂרָאֵל לְמִמְזַר וּלְנִתִּין, הַרִי הוּא הַיָּרָא וְרַדְּ הַלֵּבב:

פרק ח - משנה ו

(ש) וְהָיָה כְּכֹלֵת הַשְּׁטָרִים לְדַבֵּר אֶל הָעָם וּפְקִדוֹ שָׂרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם, וּבַעֲקֵבוֹ שֶׁל עָם. מֵעֲמִידוֹן זָקִיפִין לְפָנֵיהֶם, וְאַחֲרֵים מֵאַחֲוֵרֵיהֶם (כ), וְכַשֵּׁילִין שֶׁל בְּרִזָּל בִּידֵיהֶן, וְכָל הַמְּבַקֵּשׁ לַחֲזֹר, הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ לְקַפֵּחַ (כא) אֶת שׁוֹקִיו, שֶׁתַּחֲלַת נִיסָה נִפְיֵלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א ד) נָס יִשְׂרָאֵל לְפָנַי פְּלִשְׁתִּים וְגַם מִגִּפָּה גְדוֹלָה הֵיטָה בָּעָם, וּלְהֵלֶן (כב) הוּא אֹמֵר (שם לא) וַיִּנְסוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפָּנָי פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגוֹ':

פרק ח - משנה ז

בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּמַלְחָמַת הַרְשׁוֹת. אָבֵל בְּמַלְחָמַת מְצוּהָ, הַכֹּל יוֹצֵאִין, אֶפְלוּ חֲתָן מִחֻדְרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּמַלְחָמַת מְצוּהָ. אָבֵל בְּמַלְחָמַת חוֹבָה, הַכֹּל יוֹצֵאִין, אֶפְלוּ חֲתָן מִחֻדְרוֹ וְכֹלָה מִחֻפְתָּהּ:

פרק ט

פרק ט - משנה א

עֲגָלָה עֲרוּפָה, בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כא) כִּי יִמְצָא (א) חָלָל בְּאֲדָמָה וְגוֹי וַיִּצְאוּ זִקְנֵיהֶּ וְשֹׁפְטֵיהֶּ, שְׁלֵשָׁה (ב) מִבֵּית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם הֵיוּ יוֹצֵאִין. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר חֲמִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר זִקְנֵיהֶּ, שְׁנַיִם, וְשֹׁפְטֵיהֶּ, שְׁנַיִם (ג), וְאִין בֵּית דִּין שְׁקוּל, מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד:

פרק ט - משנה ב

נמצא טמון בגל, או תלוי באילן, או צף על פני המים, לא היו עורפין, שנאמר (שם) באדמה, ולא טמון בגל. נפל, ולא תלוי באילן. בשדה, ולא צף על פני המים. נמצא סמוך לספר, או לעיר שרבה נכרים, או לעיר שאין בה בית דין **ד**, לא היו עורפין. אין מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין. נמצא מכון בין שתי עירות, שתיהן מביאות שתי עגלות, דברי רבי אליעזר **ה**. ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:

פרק ט - משנה ג

נמצא ראשו במקום אחד וגופו במקום אחר, מוליכין הראש אצל הגוף, דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר, הגוף אצל הראש:

פרק ט - משנה ד

מאין היו מודדין. רבי אליעזר אומר, מטבורו. רבי עקיבא אומר, מחטמו. רבי אליעזר בן יעקב אומר, ממקום שנעשה חלל, מצוארו:

פרק ט - משנה ה

נפטרו זקני ירושלים והלכו להן. זקני אותה העיר מביאין עגלת בקר אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל (שם), ואין המום **ה** פוסל בה, ומורידין אותה לנחל איתן. ואיתן כמשמעו, קשה **ט**. אף על פי שאינו איתן, כשר. ועורפין אותה בקופיץ מאחוריה. ומקומה אסור מלזרע ומלעבד, ומתן לסרק שם פשתן ולגקר שם אבנים:

פרק ט - משנה ו

זָקְנֵי אוֹתָהּ הָעִיר רוֹחֲצִין אֶת יְדֵיהֶן בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם {יב} עָרִיפָה שֶׁל עֵגְלָה, וְאוֹמְרִים, (שם) יְדִינוּ לֹא שִׁפְכָה אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ. וְכִי עַל דַּעְתָּנוּ עָלְתָהּ, שֶׁזָּקְנֵי בֵּית דִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים הֵן, אֲלֵא שְׂלֵא בָּא לְיַדְנוּ וּפְטַרְנוּהוּ בְּלֹא מְזוֹן {יג}, וְלֹא רְאִינוּהוּ וְהִנַּחְנוּהוּ בְּלֹא לְוִיָּה {יד}. וְהַכֹּהֲנִים אוֹמְרִים {טו}, (שם) כִּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ ה' וְאַל תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקֶרֶב עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. לֹא הָיוּ צָרִיכִים {טז} לֹאמֹר (שם) וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם, אֲלֵא רֹיחַ הַקֹּדֶשׁ מִבְּשָׂרָתוֹ, אֵימָתֵי שֶׁתַּעֲשׂוּ כָכָה, הַדָּם מִתְכַּפֵּר לָהֶם:

פרק ט - משנה ז

נִמְצָא הַהוֹרֵג עַד שֶׁלֹּא נִעְרְפָה הָעֵגְלָה, תִּצָּא וְתִרְעָה {יז} בְּעֵדֶר. מִשְׁנַעְרְפָה הָעֵגְלָה, תִּקָּבֵר בַּמָּקוֹמָהּ, שֶׁעַל סִּפְקָ בְּאֵתָהּ מִתְחַלְתָּהּ, כִּפְרָה סִּפְקָה וְהַלְכָה לָהּ. נִעְרְפָה הָעֵגְלָה וְאַחַר כֵּן נִמְצָא הַהוֹרֵג, הָרִי זֶה יִהְרֵג:

פרק ט - משנה ח

עַד אֶחָד אוֹמֵר רְאִיתִי אֶת הַהוֹרֵג, וְעַד אֶחָד אוֹמֵר לֹא רְאִיתִי, אִשָּׁה אוֹמֶרֶת רְאִיתִי וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא רְאִיתִי, הָיוּ עוֹרְפִין. עַד אֶחָד אוֹמֵר רְאִיתִי, וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא רְאִיתִי, הָיוּ עוֹרְפִין. שְׁנַיִם אוֹמְרִים רְאִינוּ וְאֶחָד אוֹמֵר לָהֶן לֹא רְאִיתִם, לֹא הָיוּ עוֹרְפִין:

פרק ט - משנה ט

מִשְׂרָבוּ הַרְצָחִים, בְּטֹלָה עֵגְלָה עָרוּפָה, מִשְׂבָּא {יט} אֲלִיעֶזֶר בֶּן דִּינָאִי, וְתַחֲיִנָּה בֶּן פְּרִישָׁה הָיָה נִקְרָא, חֲזָרוּ לְקִרְוֹתוֹ בֶּן הַרְצָחוֹ {כ}. מִשְׂרָבוּ

הַמְנַאֲפִים, פְּסָקוּ הַמַּיִם הַמְרִים, וְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי הַפְּסִיקוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֵׁעַ ד) לֹא אֶפְקוֹד {כא} עַל בְּנוֹתֵיכֶם כִּי תִזְנֶינָה וְעַל פְּלוֹתֵיכֶם כִּי תִנְאֲפְנָה כִּי הֵם וְגוֹ'. מִשְׁמַת יוֹסִי בֶן יוֹעֶזֶר אִישׁ צָרְדָּה וְיוֹסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם, בְּטָלוּ הָאֲשָׁכּוֹלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ז) אִין אֲשָׁכּוֹל {כג} לֶאֱכַל בְּכוֹרָה אֹתָהּ נַפְשִׁי:

פרק ט - משנה י

יוֹחָנָן כָּהֵן גָּדוֹל הָעֵבִיר הַיְהוּדִית הַמְעַשֵּׂר. אָף הוּא בְטַל אֶת הַמְעוֹרְרִין וְאֶת הַנוֹקְפִין. עַד יָמָיו הָיָה פְטִישׁ מִכָּה בִירוּשָׁלַיִם. וּבְיָמָיו אִין אָדָם צָרִיד לְשָׂאֵל עַל הַדְּמָאִי:

פרק ט - משנה יא

מִשְׁבְּטָלָה סִנְהֶדְרִין, בְּטָלָה הַשִּׁיר {כד} מִבֵּית הַמִּשְׁתָּאוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כד) בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתּוּ יֵין וְגוֹ':

פרק ט - משנה יב

מִשְׁמַתּוֹ נְבִיאִים הָרְאוּשׁוֹנִים, בְּטָלוּ אוּרִים וְתַמִּים. מִשְׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּטַל הַשְּׁמִיר וְנִפְתָּ צוּפִים, וּפְסָקוּ אַנְשֵׁי אַמְנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יב) הוֹשִׁיעָה ה' כִּי גָמַר {כט} חֶסֶד וְגוֹ'. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אִין יוֹם שְׁאִין בּוֹ קָלְלָה, וְלֹא יָרַד הַטַּל לְבִרְכָּהּ, וְנָטַל טַעַם הַפְּרוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אָף נָטַל שֶׁמֶן הַפְּרוֹת:

פרק ט - משנה יג

רבי שמעון בן אלעזר אומר, הטהרה נטלה את הטעם ואת הריח. המעשרות נטלו את שמן הדגן. וחכמים אומרים, הזנות והכשפים פלו את הכל:

פרק ט - משנה יד

בפלמוס של אספסוגוס גזרו על עטרות חתנים, ועל הארוס. בפלמוס של טיטוס גזרו על עטרות פלות, ושלא ילמד אדם את בנו יונית. בפלמוס האחרון גזרו שלא תצא הפלה באפריון בתוך העיר, ורבותינו **[לה]** התירו שתצא הפלה באפריון בתוך העיר:

פרק ט - משנה טו

משמת רבי מאיר, בטלו מושלי משלים. משמת בן עזאי, בטלו השקדנים. משמת בן זומא, בטלו הדרשנים. משמת רבי יהושע, פסקה טובה מן העולם. משמת רבן שמעון בן גמליאל, בא גובי ורבו צרות. משמת רבי אלעזר בן עזריה, פסק העשר **[לה]** מן החכמים. משמת רבי עקיבא, בטל כבוד התורה. משמת רבי חנינא בן דוסא, בטלו אנשי מעשה. משמת רבי יוסי קטנותא, פסקו חסידים. ולמה נקרא שמו קטנותא, שהיה קטנותן של חסידים. משמת רבן יוחנן בן זכאי, בטל זיו החכמה **[מ]**. משמת רבן גמליאל הזקן, בטל כבוד התורה ומתה **[מא]** טהרה ופרישות. משמת רבי ישמעאל בן פאבי, בטל זיו הכהנה **[מב]**. משמת רבי, בטלה ענוה ויראת חטא. רבי פנחס בן יאיר אומר, משחרב בית המקדש, בושו חברים **[מג]** ובני חורין, וחרפו ראשם, ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש, ואין שואל, על מי לנו להשען, על אבינו שבשמים. רבי אלעזר הגדול אומר, מיום שחרב בית המקדש, שרו חכימא למהוי כספריא, וספריא כחזנא, וחזנא כעמא דארעא, ועמא דארעא אזלא ודלדלה, ואין מבקש **[מד]**, על מי יש להשען, על אבינו שבשמים. בעקבות משיחא **[מה]** חצפא יסגא, ויקר יאמיר **[מו]**, הגפן תתן פריה והיין ביקר **[מז]**, והמלכות תתפד למינות, ואין תזכחה, בית ועד יהיה לזנות, והגליל יחרב, והגבלן ישום, ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר

וְלֹא יִחוּנְנוּ, וְחֻכְמַת סוֹפְרִים תִּסְרַח, וְיִרְאֵי חֹטֵא יִמְאַסוּ, וְהֶאֱמַת תְּהֵא
נְעֻדְרַת. נְעָרִים פְּנֵי זְקֵנִים יִלְבִּינוּ, זְקֵנִים יַעֲמְדוּ מִפְּנֵי קֹטְנִים. (מיכה ז) בֵּן
מִנְבֵּל אָב, בֵּת קָמָה בְּאֵמָה, כָּלָה בְּחַמְתָּהּ, אִיבֵי אִישׁ אֲנֹשֵׁי בֵיתוֹ. פְּנֵי הַדּוֹר
כְּפִנֵי הַכֶּלֶב, הֵבֶן אֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ מֵאָבִיו. וְעַל מִי יֵשׁ לָנוּ לְהִשְׁעוֹן, עַל אָבִינוּ
שְׂבֻשָׁמִים. רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר אֹמֵר, זְרִיזוֹת {מח} מְבִיאָה לַיָּדִי נְקִיוֹת,
וְנְקִיוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי טְהָרָה {מט}, וְטְהָרָה מְבִיאָה לַיָּדִי פְּרִישׁוֹת {נ},
וּפְרִישׁוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי קְדֻשָּׁה {נא}, וְקְדֻשָּׁה מְבִיאָה לַיָּדִי עֲנֻוָּה {נב}, וְעֲנֻוָּה
מְבִיאָה לַיָּדִי יִרְאַת חֹטֵא {נג}, וְיִרְאַת חֹטֵא מְבִיאָה לַיָּדִי חֲסִידוֹת {נד},
וְחֲסִידוֹת מְבִיאָה לַיָּדִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ {נה}, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיאָה לַיָּדִי תְּחִילַת
הַמֵּתִים {נו}, וְתְּחִילַת הַמֵּתִים בָּא עַל יָדֵי אֱלֹהֵינוּ זְכוֹר לְטוֹב {נז}, אָמֵן: